

โครงการวิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม
วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

การเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องปรับอากาศ
โดยการติดตั้งท่อความร้อนช่วยระบายความร้อนที่แผ่กระจายความร้อน
IMPROVEMENT OF COP OF SPLIT-TYPE AIR-CONDITIONER
BY INSTALLS HEAT-PIPE ON CONDENSING COILS

นายเรืองฤทธิ์ ล้ามะยศ
นายชาญณรงค์ พาประโยชน์

ได้รับทุนโครงการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ปีงบประมาณ 2553

โครงการวิจัยและพัฒนาอาชีพศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม
วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

การเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องปรับอากาศ
โดยการติดตั้งท่อความร้อนช่วยระบายความร้อนที่แผงระบายความร้อน
IMPROVEMENT OF COP OF SPLIT-TYPE AIR-CONDITIONER
BY INSTALLS HEAT-PIPE ON CONDENSING COILS

นายเรืองฤทธิ์ ลำมะยศ
นายชาญณรงค์ พาประโยชน์

ได้รับทุนโครงการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ปีงบประมาณ 2553

**THE PROJECT TO RESEARCH AND DEVELOPMENT OF VOCATIONAL
FOR KNOWLEDGE AND INNOVATION
MAHASARAKHAM TECHNICAL COLLEGE**

**IMPROVEMENT OF COP OF SPLIT-TYPE AIR-CONDITIONER
BY INSTALLS HEAT-PIPE ON CONDENSING COILS**

**MR. RUANGRIT LAMMAYOT
MR. CHANNARONG PAPRAYOS**

**TO RECEIVE FUND FROM
VOCATIONAL COMMISSION RESEARCH PROJECT**

2010

ชื่อโครงการวิจัย   การเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องปรับอากาศ โดยการติดตั้งท่อความร้อน
ช่วยระบายความร้อนที่แผงระบายความร้อน

ชื่อผู้ทำวิจัย   นายเรืองฤทธิ์ ลำมะยศ
นายชาณณรงค์ พาประโยชน์

คณะกรรมการที่ปรึกษา

นายสมใจ เขาว์พานิช ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
นายประยุทธ์ ทะสุนทร รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

บทคัดย่อ

250381

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษาดังวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพ ของเครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วน โดยการนำเอาท่อความร้อนมาระบายความร้อนของสารทำความเย็นก่อนที่จะไหลเข้าสู่แผงระบายความร้อน โดยท่อความร้อนนี้จะหล่อเย็น โดยใช้ลมที่ออกจากแผงระบายความร้อน โดยไม่ต้องใช้พลังงานจากภายนอก

จากการศึกษาโดยใช้เครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วนขนาด 13,000 Btu/h พบว่า เมื่อทำการติดตั้งท่อความร้อนแบบสันปลายปิด ทำด้วยท่อทองแดงขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายใน 3.80 mm จำนวน 13 โค้งเลี้ยว เดิมสารทำงาน R123 จำนวน 120 CC ติดตั้งระหว่างเครื่องอัดไอและแผงระบายความร้อน จะทำให้ความดันอิ่มตัวในแผงระบายความร้อนลดลงโดยเฉลี่ย 21 Psi (179.27 kPa) ความดันอิ่มตัวในแผงคอยล์เย็นลดลงโดยเฉลี่ย 18 Psi (137.9 kPa) ซึ่งทำให้การระบายความร้อนที่แผงระบายความร้อนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 4.00 % ในขณะที่อัตราการทำความเย็นที่คอยล์เย็นเพิ่มขึ้น 5.02 % อัตราการใช้พลังงานไฟฟ้าลดลงโดยเฉลี่ย 8.51 % ซึ่งเป็นผลให้ค่า COP และ EER เพิ่มขึ้น 14.79 % จากผลของการศึกษานี้ทำให้สามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ 754.79 บาท/ปี-ตัน และ หากลงทุน 2000 บาท จะถึงจุดคุ้มทุน 2.65 ปี ด้วย IRR 37 %

**RESEARCH TITLE: IMPROVEMENT OF COP OF SPLIT-TYPE AIR –
CONDITIONER BY INSTALLS HEAT-PIPE ON CONDENSING
COILS**

AUTHOR : MR. RUANGRIT LAMMAYOT
MR. CHANNARONG PAPRAYOS

RESEARCH ADVISORY COMMITTEE:

MR. SOMJAI CHAOPANIT Chairman
MR. PRAYUT THASUNTORN Member

ABSTRACT

250381

This research investigates a method to increase energy efficiency of a split-type air - conditioner by install Heat-Pipe to condenser coil to enhance heat rejection at the condenser.

Experimental results from a 13,000 Btu/h air – conditioner indicated that, as install an CLOHP at between compressor and condenser coil , saturation pressure of the refrigerant in the condenser and evaporator were reduced on the average by 21 Psi (179.27 kPa) and 18 Psi (137.9 kPa) respectively . The condenser heat rejection increase of 4.00 %, while the cooling rate increased on the average by 5.02 %. Measurement of the power consumption of the unit revealed that the unit power consumption was reduced by 8.51 %, resulting in an increase COP and EER by 14.79 %. If such an air - conditioner was used in a house, an average saving of 754.79 ฿/y-TR might be expected. From this study it was also found that if investment cost 2000 ฿ an payback period of 2.65 years with IRR 37 % could be obtained.

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ นายสมใจ เชาว์พานิช ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม นายประยุทธ์ ทะสุนทร รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม คณะกรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณสำนักวิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา ที่ได้พิจารณาอนุมัติทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนคำแนะนำต่าง ๆ ที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะครูอาจารย์แผนกช่างไฟฟ้า แผนกโลหะการ แผนกช่างยนต์ วิทยาลัย เทคนิคมหาสารคาม และอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ นักศึกษาปริญญาโท ห้องแลกเปลี่ยนความร้อน นายอนุชา คินิมาน ผู้ช่วยวิจัย ที่ได้ร่วมมือ ช่วยทำงานวิจัยนี้จนลุล่วงเป็นอย่างดี ตลอดจนนักวิจัย ห้องแลกเปลี่ยนความร้อน มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ความดีของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่กล่าวนามมาแล้วทั้งหมด

เรืองฤทธิ์ ลำมะยศ

ชาณณรงค์ พาประโยชน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
คำอธิบายสัญลักษณ์	ญ
 บทที่ 1. บทนำ	 1
1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.5 สมมุติฐานของงานวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่เป้าหมาย	4
1.8 ระยะเวลาดำเนินการ	5
1.9 งบประมาณในการวิจัย	5
 บทที่ 2. ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	 6
2.1 ระบบทำความเย็นแบบอัดไอ	6
2.2 วัฏจักรมาตรฐานของการทำความเย็นแบบอัดไอ	8
2.3 วัฏจักรจริงของการทำความเย็นแบบอัดไอ	9
2.4 แบบจำลองของเครื่องปรับอากาศ	11
2.5 แบบจำลองของอาคาร	14
2.6 คุณสมบัติทางเทอร์โมไดนามิกส์ของสารทำความเย็น	16
2.7 ท่อความร้อน	18
2.8 การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์	20
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21

บทที่ 3. อุปกรณ์และวิธีการทดลอง	24
3.1 การออกแบบและติดตั้งท่อความร้อน	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	26
3.3 วิธีการทดลอง	29
3.4 การทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์	31
บทที่ 4. ผลการทดลอง	33
4.1 ผลการทดลองต่อความร้อนแบบที่ 1	35
4.2 ผลการทดลองต่อความร้อนแบบที่ 2	36
บทที่ 5. สรุปผลและวิจารณ์	39
5.1 สรุปผลการทดลอง	39
5.2 ปัญหาจากการทดลอง	40
5.3 ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	42
ภาคผนวก	44
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างการคำนวณ	45
ภาคผนวก ข. ขนาดของเครื่องปรับอากาศและข้อมูลจากการทดลอง	55
ประวัติผู้เขียน	58

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	มูลค่าการนำเข้าพลังงาน
ตารางที่ 1.2	ตารางแผนการดำเนินงาน
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเครื่องปรับอากาศของต่อความร้อนแบบที่ 1
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเครื่องปรับอากาศของต่อความร้อนแบบที่ 1
ตารางที่ 4.3	ตารางวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของต่อความร้อนแบบที่ 1
ตารางที่ 4.4	ตารางวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของต่อความร้อนแบบที่ 2

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 Simple Refrigeration Cycles	3
2.1 ส่วนประกอบที่สำคัญของระบบเครื่องทำความเย็นแบบอัดไอ	6
2.2 แผนภูมิความดัน-เอนทาลปี ของวัฏจักรการทำความเย็นแบบอัดไอ	9
2.3 แผนภูมิความดัน-เอนทาลปีของวัฏจักรจริงการทำความเย็นแบบอัดไอ	10
2.4 วัฏจักรจริงการทำความเย็นแบบอัดไอ ไม่คิดความดันสูญเสียในวาล์วด้านดูดและด้านอัด	10
2.5 แสดงกระบวนการลดความดัน	12
2.6 Conventional thermosyphon	18
2.7 Vertical thermosyphon	18
2.8 ชนิดของท่อความร้อนแบบสันปลายปิด	19
3.1 แสดงจุดวัดความดันและอุณหภูมิในวัฏจักรการทำความเย็น	24
3.2 ขนาดของท่อความร้อน	25
3.3 ผังการติดตั้งท่อความร้อน	26
3.4 แสดงเครื่องมือวัดอัตราการใช้พลังงานไฟฟ้า	26
3.5 แสดงเครื่องมือวัดอุณหภูมิแบบตัวเลข	27
3.6 แสดงเกจวัดความดัน	27
3.7 แสดงเครื่องมือวัดความเร็วลม	28
3.8 แสดงเครื่องมือวัดอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	28
3.9 แสดงชุดทดลอง	29
3.10 แสดงท่อความร้อน	30
3.11 แสดงการทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์	32
4.1 ท่อความร้อนแบบที่ 1	34
4.2 ท่อความร้อนแบบที่ 2	34
4.3 วัฏจักรการทำความเย็นได้จากท่อความร้อนแบบที่ 1	35
4.4 วัฏจักรการทำความเย็นได้จากท่อความร้อนแบบที่ 2	36
4.5 แสดงจุดคุ้มทุนของท่อความร้อนแบบที่ 1	37
4.6 แสดงจุดคุ้มทุนของท่อความร้อนแบบที่ 2	38

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์	ความหมาย	มิติ
COP	ค่าสัมประสิทธิ์สมรรถนะ (Coefficient of Performance)	(-)
C_p	ค่าความจุความร้อน	$\text{kJ/kg } ^\circ\text{K}$
d	เส้นผ่าศูนย์กลางกระบอกสูบ	mm
EER	อัตราส่วนประสิทธิภาพพลังงาน (Energy Efficiency Ratio)	Btu/h/W
h	เอนทาลปีจำเพาะ	kJ/kg
$\dot{m}$	อัตราการไหลของของไหล	kg/s
P	ความดัน	kPa
Q	ปริมาณความร้อน	W
q	ปริมาณความร้อนจำเพาะ	kJ/kg
R_v	สัดส่วนการกลายเป็นไอของน้ำ	%
R_w	สัดส่วนของน้ำที่ฉีดเมื่อเทียบกับจุดอิ่มตัว	%
SEC	ค่าอัตราพลังงานจำเพาะ (Specific Energy Consumption)	kW/TR
T	อุณหภูมิสมบูรณ์	K
t	อุณหภูมิ	$^\circ\text{C}$
V	ปริมาตร	m^3
v	ความเร็ว	m/s
W	งาน	kJ/h
w	อัตราส่วนความชื้นในอากาศ	kg/kg dry air
x	คุณภาพไอของสารทำความเย็น	(-)
ϕ	ความชื้นสัมพัทธ์	%
ρ	ความหนาแน่น	kg/m^3

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ต่อ)

สัญลักษณ์กำกับต่าง

สัญลักษณ์	ความหมาย
<i>a</i>	อากาศ, สมบูรณ์
<i>act</i>	เป็นจริง
<i>cp</i>	เครื่องอัดไอ
<i>cd</i>	แผงระบายความร้อน, การควบแน่น
<i>d</i>	จุดน้ำค้าง, แห้ง
<i>dis</i>	ด้านอัด
<i>e</i>	คอยล์เย็น
<i>f</i>	ของเหลว
<i>g</i>	ไอ
<i>i</i>	ขาเข้า, ข้างใน
<i>l</i>	ของเหลว
<i>m</i>	ค่าเฉลี่ย
min	น้อยสุด
max	มากที่สุด
<i>o</i>	ขาออก, ข้างนอก
<i>p</i>	ปั๊มน้ำ
<i>r</i>	สารทำความเย็น
<i>s</i>	อิมตัว, ของเหลวเย็นเยือก
<i>th</i>	ทฤษฎี
<i>v</i>	ก๊าซ
<i>w</i>	น้ำ, ไอน้ำ
<i>sh</i>	ร้อนยิ่งยวด